

28.08.2017

לכבוד :
ח"כ איילת שקד ח"כ משה כחלון ח"כ משה גפני
שרת המשפטים שר האוצר יו"ר ועדת הכספים

נכבדינו,

הנדון : עצירת המהלך של אי.די.בי וסגירת הפירצה בחוק הריכוזיות

1. כידוע, חוק הריכוזיות קובע הוראות מעבר מדויקות לגבי פירמידות קיימות, לפיהן חברה בשכבה שלישית או יותר אינה רשאית עוד לשלוט בתאגידים מדווחים- פרט לכאלה שהיו בשליטתה ביום פרסום החוק ובהם עליה לחדול מלשלוט עד דצמבר 2017. כמו כן, כל עוד תאגיד מדווח לפי החוק נחשב חברה בשכבה שנייה, הוא אינו רשאי לשלוט בתאגידים מדווחים, וככל שביום פרסום החוק שלט בתאגידים מדווחים - עליו לחדול לשלוט בהם עד דצמבר 2019.
2. לפני מספר ימים פורסם כי בכוונת שרת המשפטים לאפשר לקונצרן אי.די.בי למכור את דסק"ש לתאגיד של בעל השליטה, אדוארדו אלשטיין, בהלוואת מוכר מלאה ובכך להסיר, לכאורה, שכבה מהפירמידה, ולחרוג למעשה מהתכלית העיקרית שעמדה ביסוד חוק הריכוזיות. אם אכן כך הדבר, **מדובר בכניעה מסוכנת לבעל הון החותרת תחת יסוד החוק ומבזה את כוונת המחוקק.**
3. אנו סבורים כי ריכוזיות משקית היא בעיה כלכלית וחברתית גדולה, אשר על כן קיומו של ספק משפטי כלשהו, ככל שהוא אכן קיים, לא אמור להביא לסיכול התכלית העומדת ביסוד החוק והיא קיפול השכבות בפירמידות ולא המרת אותה שכבה ציבורית בשכבה פרטית מלאכותית.
4. לכן אנו סבורים כי כשני השרים האחראיים המופקדים על הנושא, עליכם לשתף פעולה עם יו"ר ועדת הכספים ואנשי המקצוע הרלבנטיים ובמהלך חוצה מפלגות של כנסת וממשלה למצוא את הדרך הנכונה למנוע את הניסיון של בעל השליטה בקונצרן אי.די.בי לכופף את החוק לצרכיו תוך דריסה גסה של האינטרס הציבורי.
5. הפתרון המתאים לגישתינו הוא תיקון חקיקה שיבהיר את אותו ספק שנטען כי קיים בחוק הנוכחי (נציין גם שייתכן ויהיו כאלה הסבורים שכבר היום ניתן לפרש את החוק אחרת).
6. המהלך של אי.די.בי מנוגד לחלוטין למטרה של חוק הריכוזיות : למנוע עשיית שימוש בכסף ציבורי בידי בעל שליטה יחיד, כדי להשיג שליטה על פירמידה ושורה של חברות תפעוליות ללא הון עצמי אמיתי ותוך שימוש בהון של הציבור. ברגע שחוק הריכוזיות רואה כשכבה לא רק חברה ציבורית אלא גם חברת אג"ח, הרי ששימוש בחברה אחות פרטית, גם אם יש ברשותה הון עצמי, שממומנת במישרין או בעקיפין על ידי חברת אג"ח שזה עיקר פעילותה- הוא עקיפה של כוונת המחוקק. לכן, התעלמות מהפעולות שאי.די.בי מנסים לבצע בימים אלה אינה מתקבלת על הדעת.
7. **אי עצירת המהלך של אי.די.בי יפגע כלכלית בציבור הרחב שלוש פעמים :** פעם אחת בשל חשיפת כספי הפנסיה המושקעים בחברות המוחזקות על ידי אי.די.בי ל"ריקון" קופות החברות לטובת העברת דיבידנדים לבעל השליטה; פעם שניה ביצירת תקדים, אשר יאפשר לחברות פירמידה אחרות לדרוש הקלות זהות ולעורר גל הנפקות של חברות אג"ח, במטרה לעקוף את חוק הריכוזיות; ופעם שלישית בהקטנת התחרות בשורה של תחומים בהם פועלת אי.די.בי.

8. אנו סבורים כי יש לדרוש מאי.די.בי לעמוד באופן מלא וללא חריגות בחוק הריכוזיות ותכליתו ולשדר בכך מסר לציבור שאין גוף שעומד מעל החוק ומי שמנסה להתחכם ולפעול נגד האינטרס הציבורי סופו להיכשל.

9. על מנת שלא יימצא ספק שנטען שקיים על ידי אי.די.בי ואחרים, יש לפעול לאלתר לתיקון חקיקה מהיר ואפקטיבי, אף תוך מתן ארכה לאי.די.בי להשלים את הפעולות הנדרשות לאחר ביצוע התיקון ואולם תוך קביעה מפורשת שפעולה בניגוד למטרת התיקון לא תתפוס (לרבות בדרך של קביעת הוראה רטרואקטיבית).

10. בשל חשיבות הנושא יש לפעול במהרה גם בימי הפגרה, כדי להביא לידי ביטוי את מהותו של חוק הריכוזיות, שהרי אי.די.בי מצדה אינה משתהה ואינה מבזבזת זמן. כך למשל, רק לאחרונה נודע כי הקונצרן שכר את שירותיה של פרח לרנר, לשעבר יועצת ראש הממשלה לענייני חקיקה וכנסת, כסמנכ"לית רגולציה של התאגיד. הגב' לרנר בקיאה מאוד במסדרונות הכוח ובקידום תהליכי חקיקה לטובת שולחיה, קודם הממשלה וכעת התאגיד הפירמידלי. במצב עניינים שכזה, בכל הכבוד, לא יכול להיות שהאינטרס הציבורי ימתין בסבלנות עד "אחרי החגים".

11. המהלך הנוכחי מציף שוב כי יש לפעול לקידום חקיקה שתפתור את הבעיה שמציבות הפירמידות באופן תשתיני. התנהלות וקריסות בעלי ההון רבים בשנים האחרונות מוכיחות באופן חד משמעי שחברות פירמידה מבוססות בהכרח על מינוף עודף, קוד תאגידי לקוי, השפעה לא עניינית על רגולציה והתחמקות שיטתית ממיסים.

12. לכן מומלץ להשלים את המהלך שעמד על הפרק גם בעת חקיקת חוק הריכוזיות, ולבטל את הפטור ממס בדיבדנדים בין חברות אם לחברות בנות, בדומה לחוק בארה"ב ובכלכלות נוספות בעולם. תיקון שכזה יוציא סוף סוף את העוקץ מעצם הקמת ואחזקת מבני אחזקה פירמידליים המגבירים את הריכוזיות במשק ומעודדים שימוש לא נאות בכספי ציבור לטובת כיסיהם הפרטיים של בעלי הון ומקורביהם.

נודה על אישור קבלת המכתב ועל התייחסותכם.

בברכה,

עו"ד לינור דויטש, סמנכ"ל לובי 99
ברק גונן, יו"ר משותף צדק פיננסי, רכז קואליציית הארגונים החברתיים
ד"ר הראל פרימק, יו"ר משותף, צדק פיננסי
ספיר בלוזר, ישראל 2050
עילם לשם, מנהל תחום אחריות אזרחית, התאחדות הסטודנטים
ד"ר שלי גוטפריד, הציבור החדש
פז כהן, מנכ"ל אנו
גלעד א. סברדלוב, ישראל יקרה לנו

העתקים :

פרופסור שמואל האוזר- יו"ר רשות ניירות ערך

אביחי מנדלבלויט- היועמ"ש לממשלה

חברי ועדת כספים